

Prins Mauritsstraat 17, 4141 JC Leerdam, Postbus 75, 4140 AB Leerdam
T +31 345 63 96 96 W rps.nl

QUICK SCAN FLORA- EN FAUNAWET VENNENDIJK

Opdrachtgever
Contactpersoon

N.V. Nederlandse Gasunie
J.H.M. van der Zalm

RPS advies- en ingenieursbureau bv

Referentienummer	1503995A08-R16-075
Projectleider	D. Gideonse
Auteur	M. Waanders (adviseur ecologie)
Gecontroleerd door	S. Tummers (adviseur ecologie)
Datum	19 februari 2016
Versie	definitief

paraaf voor akkoord:

D. Gideonse
Projectleider kabels en leidingen

Dit rapport is vertrouwelijk. Geen enkel deel van dit rapport mag aan derden openbaar worden gemaakt zonder schriftelijke toestemming van RPS advies- en ingenieursbureau bv of van de opdrachtgever.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	3
1.1.	Aanleiding	3
1.2.	Doel quick scan.....	3
1.3.	Flora- en faunawet in het kort	3
2.	INHOUD QUICK SCAN	5
2.1.	Projectgebied en werkzaamheden	5
2.2.	Inventarisatie.....	5
2.2.1.	Beschikbare gegevens	5
2.2.2.	Veldbezoek	6
2.3.	Effectanalyse voorgenomen werkzaamheden.....	6
2.4.	Bepaling maatregelen	6
2.5.	Advies vervolgtraject.....	6
3.	PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN	7
3.1.	Ligging en omschrijving projectgebied	7
3.2.	Werkzaamheden.....	7
3.2.1.	Planning.....	8
4.	INVENTARISATIE	9
4.1.	Beschikbare gegevens	9
4.2.	Veldbezoek	9
4.3.	Aanwezige of te verwachten soorten.....	9
4.3.1.	Vaatplanten.....	9
4.3.2.	Zoogdieren.....	9
4.3.3.	Vogels	10
4.3.4.	Reptielen.....	12
4.3.5.	Amfibieën	12
4.3.6.	Vissen	12
4.3.7.	Insecten	13
4.3.8.	Weekdieren.....	13
4.3.9.	Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna	13
5.	EFFECTANALYSE	15
5.1.	Zoogdieren.....	15
5.2.	Vogels	15
6.	MAATREGELEN.....	17
6.1.	Voorzorgsmaatregelen	17
6.2.	Soortgerichte maatregelen	17
7.	CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGTRAJECT	19
7.1.	Conclusie	19
8.	BRONNEN	20

BIJLAGEN:

1	Natuurwetgeving
2	Foto's projectgebied
3	Resultaten Quickscanhulp.nl

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

In het kader van het project Magnitude is N.V Nederlandse Gasunie voornemens diverse aanpassingen te verrichten aan het gasnetwerk in het noordelijke deel van Nederland. De aard van de werkzaamheden hebben te maken met het aardbevingsbestendig maken van het gasnetwerk van N.V Nederlandse Gasunie. Hierbij wordt een nieuw leidingtracé aangelegd. De voorgenomen werkzaamheden dienen getoetst te worden aan de natuurwetgeving middels een quick scan.

1.2. Doel quick scan

Het doel van de quick scan is inzicht te krijgen in de beschermde planten- en diersoorten die voorkomen of kunnen voorkomen in het projectgebied en wat de effecten zijn van de ingreep op deze soorten. De gegevens voortvloeiend uit de quick scan geven duidelijkheid of een aanvullend onderzoek en een daaruit volgende toetsing aan de Flora- en faunawet (natuurtoets) noodzakelijk is.

Bij ruimtelijke ingrepen zoals het aanleggen van een leidingtracé moet worden getoetst of er sprake is van strijdigheid met de Nederlandse natuurwetgeving. Bij dit project hoeft alleen rekening te worden gehouden met de Flora- en faunawet (zie ook bijlage 1). De Natuurbeschermingswet is hier niet van toepassing omdat het projectgebied niet in of nabij een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied ligt

1.3. Flora- en faunawet in het kort

De Flora- en faunawet is gericht op de duurzame instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Deze wet heeft een aantal verbodsbepalingen, maar ook voorwaarden waaronder bepaalde handelingen mogen plaatsvinden. De Flora- en faunawet geeft uitvoering aan de nationale en internationale doelstellingen voor de natuurbescherming in Nederland, samen met de Natuurbeschermingswet.

De via de Flora- en faunawet beschermde soorten zijn in drie categorieën onderverdeeld:

- tabel 1 - algemene soorten,
- tabel 2 - overige soorten,
- tabel 3 - soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn of in bijlage 1 van de AMvB en vogels.

Voor soorten uit tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht zolang er zorgvuldig gehandeld wordt. Soorten uit tabellen 2 en 3 genieten een zwaarder beschermingsregime. Bij ruimtelijke ingrepen waarbij schade verwacht wordt ten aanzien van tabel 2-soorten kan in sommige gevallen volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt worden.

Wanneer voor tabel 2-soorten voldoende mitigerende maatregelen kunnen worden genomen om de negatieve effecten van de uitvoeringswerkzaamheden (ingreep) op beschermde soorten te voorkomen, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig. De mitigerende maatregelen dienen dan wel duidelijk beschreven te worden in een ecologisch werkprotocol, toegespitst op het onderliggende project. Is het niet mogelijk om voldoende mitigerende maatregelen te nemen voor tabel 2-soorten, dan dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Wanneer voor tabel 3-soorten negatieve effecten niet kunnen worden voorkomen, dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hiervoor dienen een alternatievenafweging te worden opgesteld en het wettelijk belang te worden aangetoond.

NB. In 2017 zal de nieuwe Natuurwet in werking treden. Hierbij worden de huidige Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet samengevoegd tot één wetgeving. Ten aanzien van de huidige beschermde soorten via de Flora- en faunawet zal een verandering plaatsvinden waarbij voor sommige soorten de beschermingsstatus vervalt en voor andere soorten juist zwaarder wordt. Wat de

daadwerkelijke gevolgen van de nieuwe natuurwetgeving exact gaat inhouden, is op dit moment echter nog niet duidelijk. Wanneer dit wel het geval is en voor onderhavig project aan de orde is, kan aanvullend advies plaatsvinden.

2. INHOUD QUICK SCAN

In dit hoofdstuk wordt de opbouw en inhoud van de quick scan rapportage beschreven. In de volgende hoofdstukken wordt inhoudelijk ingegaan op de aspecten van onderhavig project.

2.1. Projectgebied en werkzaamheden

Allereerst wordt in deze quick scan rapportage de ligging van het projectgebied omschreven en wordt de begrenzing aangegeven op een topografische kaart. Daarnaast wordt ook aangegeven wanneer het gebied in of in de omgeving van een beschermd natuurmonument, Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied of de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) ligt.

Voor de uitvoering van het project worden de verschillende werkzaamheden beschreven, waaronder de uitvoeringsperiode, het te hanteren materieel en een eventuele fasering in de tijd voor zover dit reeds bekend is.

2.2. Inventarisatie

De basis voor de quick scan wordt gevormd door gegevens over het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten binnen het projectgebied. Hiervoor wordt enerzijds een bureaustudie uitgevoerd naar bestaande, beschikbare verspreidingsgegevens, anderzijds vinden een of meerdere veldonderzoeken plaats.

2.2.1. Beschikbare gegevens

Grote delen van Nederland zijn in de afgelopen jaren reeds onderzocht op aanwezige beschermde soorten. De gegevens afkomstig van deze onderzoeken worden grotendeels gepubliceerd in boeken (soortverspreidingsatlassen), rapportages of zijn op internet te raadplegen via Quickscanhulp.nl. Daarnaast kan de initiatiefnemer verspreidingsgegevens beschikbaar stellen (bijvoorbeeld uit de NDFF) voor het betreffende projectgebied.

Gebruik Quickscanhulp.nl

Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wat verspreiding betreft wel of niet in het plangebied kan voorkomen.

Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand beschermde soorten in relatie tot het plangebied zitten. De applicatie geeft niet weer waar welke soorten zitten, wanneer ze zijn waargenomen en hoe ze zijn waargenomen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt, de Gegevensautoriteit Natuur staat hiervoor in.

Quickscanhulp.nl bevat alle data die aanwezig zijn in de NDFF. Er wordt niet geselecteerd op type waarneming (monitoringsgegevens, losse waarnemingen, ed.), gebruikte methode of periode van het jaar. Alleen soorten beschermd middels tabel 2 en 3 in de Flora- en faunawet die in de afgelopen 5 jaar zijn waargenomen, worden weergegeven.

Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, kan inzicht worden verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied. De beschikbare gegevens dienen beoordeeld te worden op de bruikbaarheid. Verspreidingsgegevens van vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren, vogels, insecten en weekdieren mogen maximaal 5 jaar oud zijn, planten maximaal 10 jaar. Hierbij gelden echter enkele uitzonderingen waardoor verspreidingsgegevens van sommige soorten niet ouder dan 1 of 3 jaar mogen zijn.

De bestaande gegevens worden veelal op uurhok (5*5 km)- of kilometerhokniveau (1*1 km) weergegeven. Een nadeel hiervan is dat dan nog niet met zekerheid bekend is of de betreffende planten- of diersoort ook daadwerkelijk in het projectgebied voorkomt en wat de functie van het gebied is voor deze soort. Daarnaast kan het voorkomen dat gebieden niet onderzocht zijn (of slechts op enkele soortgroepen), of dat de verspreidingsgegevens niet beschikbaar zijn gesteld.

2.2.2. Veldbezoek

Inzicht in het voorkomen van beschermde soorten wordt verkregen door het uitvoeren van een oriënterend veldbezoek. Met dit veldbezoek kan beoordeeld worden of de planten- en diersoorten, die in de bestaande gegevens zijn genoemd, ook daadwerkelijk in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Deze beoordeling wordt gemaakt op basis van de aanwezigheid van biotopen. Daardoor is het mogelijk de quick scan in een periode van het jaar uit te voeren waarin niet alle soortgroepen aanwezig of actief zijn.

Daarnaast kan een inschatting worden gemaakt of aanvullend onderzoek in de gunstige inventarisatieperiode noodzakelijk is voor het opstellen van een goed onderbouwde natuurtoets.

2.3. Effectanalyse voorgenomen werkzaamheden

Wanneer bekend is welke soorten in het projectgebied aanwezig zijn of verwacht mogen worden, kan een analyse worden gemaakt van de te verwachten effecten door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Het betreft hier een beschrijving van verwachte tijdelijke negatieve effecten en/of negatieve effecten op langere termijn als gevolg van de werkzaamheden.

In hoeverre het mogelijk is om een complete effectanalyse te maken is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en duidelijkheid over de uit te voeren werkzaamheden en uitvoeringsplanning. Wanneer aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt kan pas na afloop van het benodigde onderzoek de effectanalyse worden afgerond.

2.4. Bepaling maatregelen

Negatieve effecten op beschermde soorten kunnen allereerst voorkomen worden door voorzorgsmaatregelen te nemen. Wanneer negatieve effecten als gevolg van de uit te voeren werkzaamheden toch worden verwacht, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden opgesteld en nageleefd. Hiermee wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen gegarandeerd. De mitigerende maatregelen sluiten aan op reeds opgestelde maatregelen in bestaande, goedgekeurde gedragscodes en soortenstandaards. Wanneer de werkzaamheden overeenkomen met de werkzaamheden waar een gedragscode voor is opgesteld, kan de betreffende gedragscode gehanteerd worden.

Ook hier geldt dat de volledigheid aan mitigerende of compenserende maatregelen afhankelijk is van een goed beeld van de aanwezige natuurwaarden en daarmee van een volledige effectanalyse.

2.5. Advies vervolgtraject

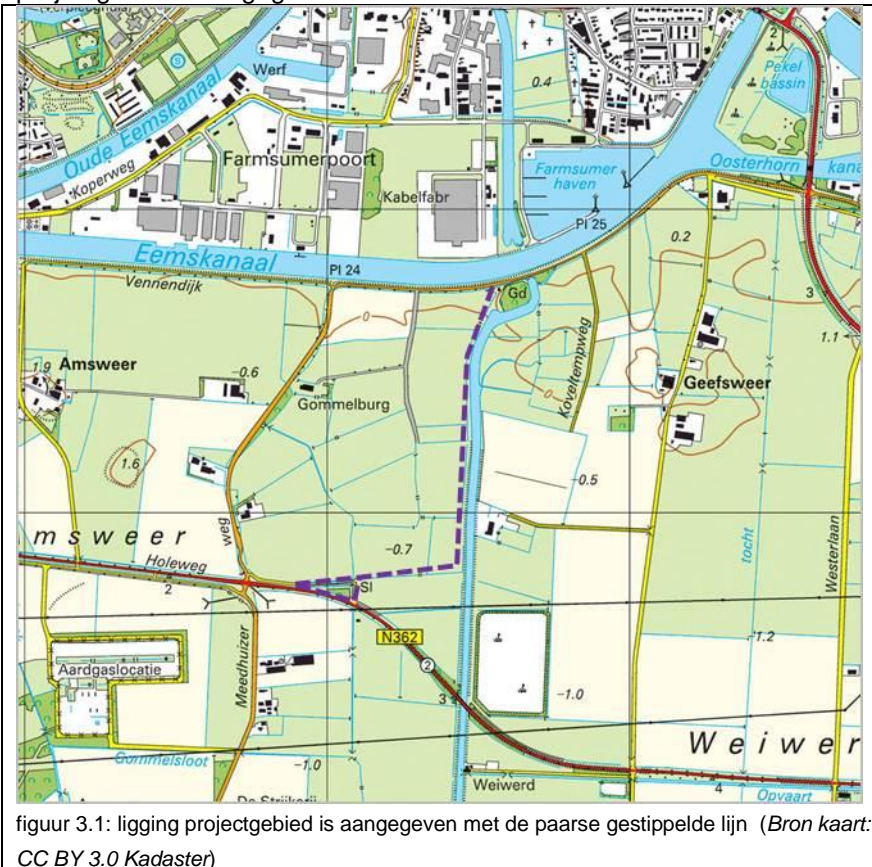
Tenslotte wordt een advies gegeven voor het vervolgtraject. Uit een quick scan kan blijken dat in het projectgebied geen beschermde natuurwaarden aanwezig zijn en daarom geen negatieve effecten te verwachten zijn of dat negatieve effecten met voorzorgsmaatregelen voorkomen kunnen worden.

Anderzijds kan de quick scan als uitkomst hebben dat er een onvoldoende duidelijk beeld is van de aanwezige beschermde natuurwaarden en dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

3. PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

3.1. Ligging en omschrijving projectgebied

Het projectgebied ligt ten zuiden van de plaats Delfzijl in de gemeente Delfzijl, provincie Groningen. De Amersfoortcoördinaten zijn: 256-591, 257-591 en 257-592. In figuur 3.1 en 3.2 is de ligging van het projectgebied weergegeven.

Het projectgebied bestaat uit de volgende landschapsonderdelen:

- Soortenarme graslanden die voornamelijk bestaan uit Engels raaigras.
- Bosschages met gewone es, noordse esdoorn en populier aan de zuidzijde en ten noorden van het leidingtracé en gasontvangstation.
- Watergangen waarin tijdens het groeiseizoen een kroosdek aanwezig is. Enkele watergangen zijn volledig dichtgegroeid met oeverplanten zoals riet.
- Gasontvangstation met rondom verharding en omgeven door een hek en afrastering.

Ten oosten van het projectgebied ligt het Afwateringskanaal van Duurswold. Het projectgebied ligt te midden van agrarische graslandpercelen.

3.2. Werkzaamheden

De werkzaamheden bestaan uit de volgende onderdelen:

- Kap van een aantal bomen en struiken in bosschage ten noorden van de provinciale weg N362.
- Aanleggen van een tijdelijke bouwweg.
- Graven van een leiding sleuf.
- Plaatsen leiding.
- Aansluitingen maken.
- Afsluiterschema aanbrengen (ten westen van GOS), met vervangen ingaande leidingen
- Oude leidingen en bestaande afsluiter ten noordoosten van GOS verwijderen.

- Projectgebied afwerken en verwijderen van materieel en materiaal.
Bij het graven van de leidingsleuf en plaatsen van de leiding worden circa 4 watergangen gekruist.

Figuur 3.2: luchtfoto met projectgebied aangegeven met rode stippellijn en oranje vlak.

3.2.1. Planning

Aangezien diverse technische onderzoeken nog moeten plaatsvinden en een ontwerpkeuze moet worden gemaakt, is het nog niet bekend wanneer de werkzaamheden uitgevoerd worden. In deze rapportage wordt dan ook in de effectanalyse aangegeven in welke periode veel dan wel weinig of geen negatieve effecten op beschermde soorten verwacht kunnen worden.

Werkzaamheden aan hoofdgastransportleidingen worden veelal in het warme seizoen (maart-oktober), buiten het stookseizoen, uitgevoerd. Hiermee wordt de leveringszekerheid gewaarborgd.

4. INVENTARISATIE

4.1. Beschikbare gegevens

Voor dit project is gebruik gemaakt van Quickscanhulp.nl en gegevens uit de NDFF, landelijke soortverspreidingsatlassen en relevante internetpagina's. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de bestaande bronnen die voor dit project voor de diverse soortgroepen zijn gebruikt.

Tabel 4.1: gebruikte bronnen ten behoeve van soortverspreidingsgegevens

Soortgroep	Bron(nen)
Vaatplanten	Quickscanhulp.nl , NDFF
Zoogdieren	Quickscanhulp.nl , NDFF
Vogels	Quickscanhulp.nl , NDFF
Reptielen	Quickscanhulp.nl , NDFF, ravon.nl
Amfibieën	Quickscanhulp.nl , NDFF
Vissen	Quickscanhulp.nl , NDFF
Insecten	Quickscanhulp.nl , NDFF
Weekdieren	Quickscanhulp.nl , NDFF

4.2. Veldbezoek

Het oriënterend veldbezoek voor dit project heeft op 8 januari 2016 plaatsgevonden. De inventarisatie is uitgevoerd door Martin Waanders, hij is werkzaam als adviseur ecologie bij RPS. Tijdens dit veldbezoek zijn de aanwezige biotopen en terreinkenmerken geïnventariseerd en zijn aanwezige beschermde en bedreigde planten- en diersoorten genoteerd. In bijlage 2 zijn foto's weergegeven van het gebied en aanwezige biotopen.

De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren 3°C bij onbewolkt weer, windkracht 5.

4.3. Aanwezige of te verwachten soorten

Hieronder wordt beschreven welke beschermde of bedreigde soorten in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Onderstaande is het resultaat van de bureaustudie en het veldbezoek. Afhankelijk van in welke periode van het jaar het veldbezoek heeft plaatsgevonden, is het mogelijk om per soort aan te geven wat de functie van het projectgebied is voor de soort (bijvoorbeeld leef-, voortplantings- en/of foerageergebied). Ook wordt aangegeven of de soorten voortkomend uit de bureaustudie in het projectgebied voorkomen of dat er geen geschikt biotoop aanwezig is. Als dit laatste het geval is, zal de betreffende soort niet verder worden behandeld in deze rapportage.

4.3.1. Vaatplanten

De gele helmblom en tongvaren worden in de verspreidingsgegevens gemeld. De groeiplaats van deze soorten bevinden zich op (oude) muren met kalkmortel en steenglooiingen. Binnen het projectgebied zijn dergelijke groeiplaatsen op de muren van het gasontvangstation niet aanwezig door gebruik van modern cement tijdens de bouw. Deze cementsoorten zijn weerbestendig waardoor er geen of nauwelijks scheuren of holten ontstaan waarin muurplanten zich kunnen vestigen. Hierdoor kan de gele helmblom en tongvaren worden uitgesloten in het projectgebied.

De gegevens zijn waarschijnlijk afkomstig van de nabijgelegen steden Delfzijl of Appingedam waar deze soorten op oude kademuren kunnen groeien.

4.3.2. Zoogdieren

De laatvlieger en gewone dwergvleermuis worden gemeld in de verspreidingsgegevens.

De daklijsten en gaten in het gasontvangstation bieden voldoende ruimte om als potentiële verblijfplaats of invliegopening voor de laatvlieger en gewone dwergvleermuis te dienen. Daarnaast komt een aantal potentiële verblijfplaatsen voor in bomen in de bosschage in het noorden van het tracé. In bomen van de bosschage nabij de N362 zijn geen potentiële verblijfplaatsen aangetroffen. Deze bomen zijn nog relatief jong en bevatten geen holtes of spleten.

Voor beide genoemde soorten heeft het projectgebied voldoende kwaliteit om als foerageergebied te dienen. Voor de gewone dwergvleermuis functioneren de watergangen in en in de directe omgeving van het projectgebied ter oriëntatie tussen foerageergebieden. Daarnaast biedt een aantal oevers ook foerageermogelijkheden. De laatvlieger is minder gebonden aan watergangen om te oriënteren, maar gebruikt het projectgebied als foerageergebied. Het projectgebied maakt daarbij deel uit van een groter foerageergebied.

Naast streng beschermde soorten worden ook minder streng beschermde soorten gemeld in de verspreidingsgegevens. Het betreft de volgende tabel 1-soorten: vos en ree. Voor beide soorten is geschikt leefgebied aanwezig. Het projectgebied is voor deze soorten een onderdeel van een groter leefgebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen of sporen waargenomen.

4.3.3. Vogels

De volgende vogels, waarvan de verblijfplaats het jaarrond beschermd¹ is, worden gemeld in de verspreidingsgegevens: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ransuil, roek, slechtvalk en sperwer.

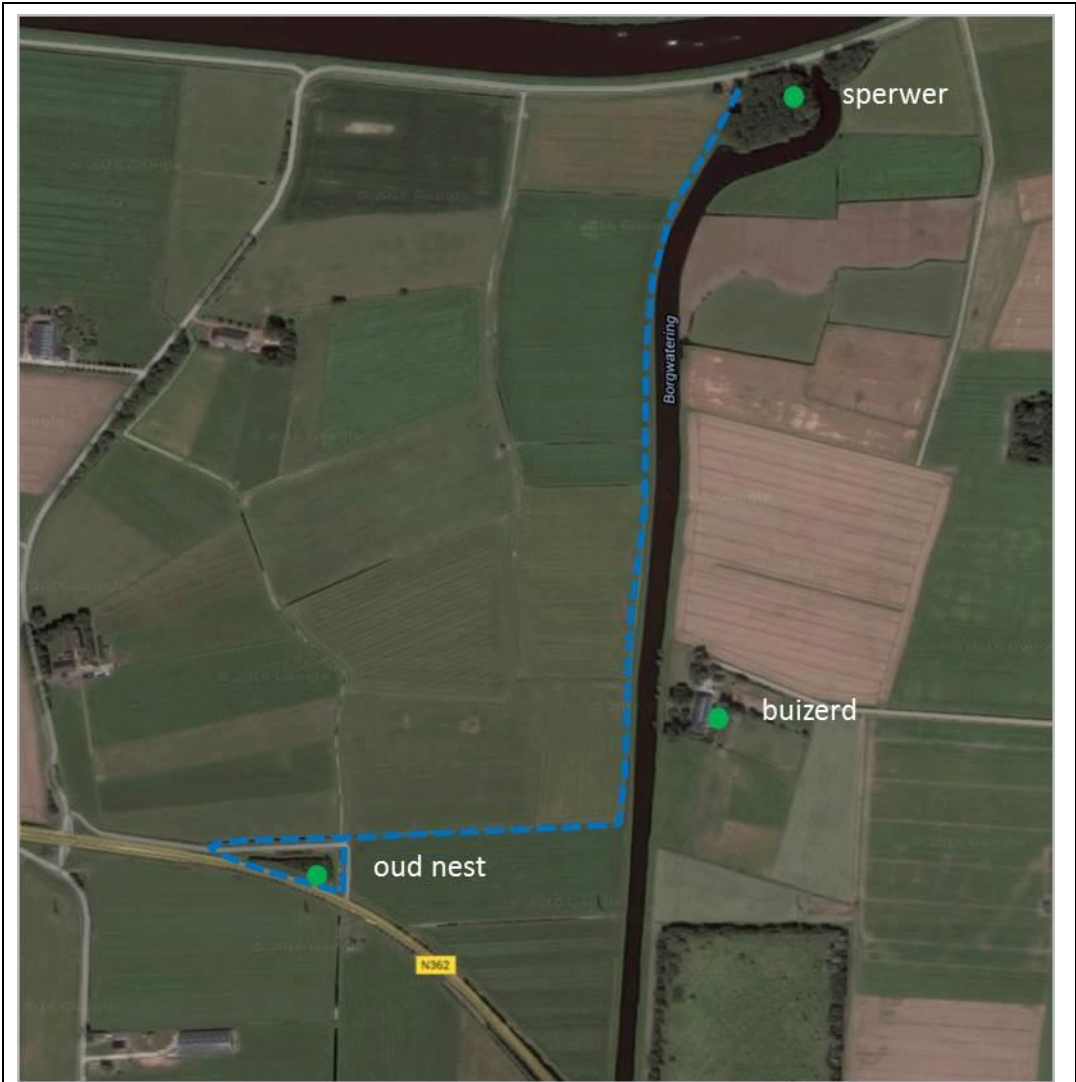
Daarnaast worden nog enkele andere broedvogelsoorten vermeld in de verspreidingsgegevens (zie tabel 4.2)

Binnen het projectgebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels waargenomen in de bomen. Wel is in de omgeving een aantal potentiële horsten gevonden van de sperwer en buizerd.

In de bosschage naast het gasontvangstation aan de noordelijke zijde van het tracé zijn prooiresten gevonden van waarschijnlijk sperwer en een nest waargenomen ter grootte van een kraaiennest (zie figuur 4.1). De combinatie van de prooiresten (waarschijnlijk een kokmeeuw) en de grootte van het nest maakt waarschijnlijk dat de sperwer hier een verblijfplaats heeft. De overige roofvogelsoorten kunnen worden uitgesloten omdat de omvang van het nest te klein is voor de havik en buizerd. De boomvalk is een zeer zeldzame broedvogel in Nederland en broedt in Groningen voornamelijk op hoogspanningsmasten. De ransuil heeft een nest van gelijke omvang maar de prooiresten zijn van een grotere vogel die ransuilen niet vangen.

---

¹ Jaarrond beschermde vogels met een vaste rust- en verblijfplaats zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Figuur 4.1: ligging verblijfplaatsen jaarrond beschermde vogels ten opzichte van projectgebied (blauwe stippellijn)

Op een afstand van ongeveer 200 m ten oosten van het projectgebied is ook een groter nest waargenomen. Dit kan in potentie een nest zijn van de algemeen voorkomende buizerd (zie figuur 4.1). Het nest is gesitueerd naast een boerderij.

De grote gele kwikstaart heeft tijdens de broedperiode constant snelstromend water nodig om voldoende voedsel te vinden. Dit type water komt niet voor binnen of in de directe omgeving van het projectgebied waardoor deze soort als broedvogel kan worden uitgesloten.

De slechtvalk broedt enkel in hoge mensgemaakte objecten zoals torens, hoogspanningsmasten enz. Dergelijke objecten zijn niet aanwezig binnen of in de directe omgeving van het projectgebied.

Roeken nestelen in kolonies waardoor de nesten in clusters aanwezig zijn. Een clustering van nesten is tijdens het veldbezoek niet waargenomen.

De gierzwaluw heeft haar verblijfplaats in nestkasten of onder dakpannen. Beide typen verblijfplaatsen zijn niet aanwezig in het projectgebied.

In de bosschage aan de zuidzijde van het projectgebied is een oud nest (zie figuur 4.1) aanwezig waarin gras groeit. Daarmee kan gesteld worden dat dit nest niet meer in gebruik is.

Wel kan het projectgebied functioneren als onderdeel van een groter foerageergebied voor de genoemde soorten.

In tabel 4.2 worden gegevens van NDFF vermeld welke broedvogelsoorten in of in de directe omgeving van het projectgebied tot broeden kunnen komen.

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogels waargenomen: smient, grauwe gans, aalscholver en watersnip. Het projectgebied heeft voor deze soorten een functie als foerageergebied. Voor smient en grauwe gans kunnen de graslandpercelen vooral in de winterperiode een belangrijke functie als foerageergebied hebben tijdens de overwintering.

Algemene watervogels (waaronder de grauwe gans) kunnen in en in directe omgeving tot broeden komen. Voor weidevogels (watersnip, wulp en roodborsttapuit) worden de graslandpercelen te intensief beheerd om tot broeden te komen waardoor deze kunnen worden uitgesloten binnen het projectgebied.

Voor visetende vogels (aalscholver, ijsvogel enz.) zijn de watergangen in het projectgebied met permanent water van belang om te foerageren. Echter ontbreken er broedgelegenheden voor deze soorten.

Tijdens het veldbezoek zijn nesten waargenomen van vogels die gebonden zijn aan gebouwen of andere mensgemaakte kunstwerken. In het broedseizoen kunnen verschillende algemene vogelsoorten in de bosschage aan de zuidzijde van het projectgebied een nest maken.

4.3.4. Reptielen

In de verspreidingsgegevens worden geen reptielen gemeld. In potentie lijkt het gebied wel geschikt voor de ringslang. Echter er zijn nooit waarnemingen (vanaf 1900) van de ringslang gemeld in dit deel van Nederland. Hierdoor kan het voorkomen van reptielen worden uitgesloten binnen het projectgebied.

4.3.5. Amfibieën

In de verspreidingsgegevens worden geen amfibieën gemeld. Algemene soorten zoals bruine kikker komen naar alle waarschijnlijk wel voor. Voor streng beschermde soorten zoals de heikikker ontbreekt het aan geschikt biotoop, door het ontbreken van voedselarm tot matig voedselrijk voortplantingswater en extensief gebruikte gras- of weilanden. De graslanden worden intensief beheerd en bemest waardoor de voortplantingswateren te rijk zijn aan nutriënten en in de graslanden onvoldoende voedsel- en schuilmogelijkheden aanwezig zijn. Kortom, streng beschermde amfibieën worden niet verwacht binnen het projectgebied.

Ten tijde van het veldbezoek (januari) zijn *geen* amfibieën waargenomen omdat het veldbezoek tijdens de rustperiode van amfibieën heeft plaatsgevonden.

4.3.6. Vissen

In de verspreidingsgegevens worden geen vissen gemeld. De watergangen in het projectgebied zijn in twee categorieën te verdelen. Ondiepe en (waarschijnlijk) tijdelijk droogvallende watergangen én diepere jaarrond watervoerende watergangen. De ondiepe watergangen zijn over het algemeen ongeveer een meter breed waarin een waterdiepte van 20 cm aanwezig was tijdens het veldbezoek. Dit type watergang is ongeschikt voor vis omdat deze in het groeiseizoen snel dichtgroeien met riet en waarschijnlijk een aantal maanden per jaar droog staan.

In de diepere en bredere watergangen zijn tijdens het veldbezoek vissen waargenomen, het betreft hier algemene soorten zoals blankvoorn, zeelt en tiendoornige stekelbaars. Doordat hiervan grote hoeveelheden gevangen zijn op een aantal locaties kan ervan uit worden gegaan dat dit de

overwinteringslocaties zijn. Op deze locatie zouden ook de beschermde soorten zoals bittervoorn zich moeten ophouden. Bij het bevissen van de watergang met een steeknet zijn geen beschermde vissoorten gevangen, waardoor uitgesloten kan worden dat deze voorkomen in en in de directe omgeving van het projectgebied.

4.3.7. Insecten

In de verspreidingsgegevens worden geen streng beschermde insecten gemeld. Door het intensieve agrarische beheer is het merendeel van het projectgebied ongeschikt voor beschermde insecten die gebonden zijn aan soortenrijke en voedselarme graslanden. Door ontbreken van geschikte vegetaties en leefomstandigheden worden beschermde insectensoorten niet verwacht binnen of in de directe omgeving van het projectgebied.

4.3.8. Weekdieren

Van beschermde weekdieren zijn geen meldingen bekend in de verspreidingsgegevens. Voor watergebonden weekdieren zoals de platte schijfhoorn zijn de watergangen te rijk aan nutriënten waardoor een kroosdek aanwezig is die de ontwikkeling van onderwatervegetatie tegenhoudt. In deze onderwatervegetatie vinden weekdieren beschutting en voedsel. Beschermde weekdieren worden niet verwacht binnen of in de directe omgeving van het projectgebied door ontbreken van geschikt biotoop.

4.3.9. Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna

Van de in tabel 4.2 opgenomen planten- en diersoorten mag, gezien het voorgaande, worden aangenomen of is met zekerheid vastgesteld dat zij binnen het projectgebied voorkomen.

Tabel 4.2: Aangetroffen (onderstreept) en te verwachten beschermde en/of bedreigde flora en fauna

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Tabelnr. Flora- en faunawet*	Vogel-/ Habitat-richtlijn**	Rode lijst
Zoogdieren				
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	gewone dwergvleermuis (f,vl,vb)***	3	IV	-
<i>Eptesicus serotinus</i>	laatvlieger (f, vb)	3	IV	-
<i>Vulpes vulpes</i>	vos	1	-	-
<i>Capreolus capreolus</i>	ree	1	-	-
Vogels				
<i>Falco subbuteo</i>	boomvalk (f)***	3	-	kwetsbaar
<i>Buteo buteo</i>	buizerd (f, vb)	3	-	-
<i>Apus apus</i>	gierzwaluw (f)	3	-	-
<i>Motacilla cinerea</i>	grote gele kwikstaart (f)	3	-	-
<i>Accipiter gentilis</i>	havik (f)	3	-	-
<i>Asio otus</i>	ransuil (f)	3	-	kwetsbaar
<i>Corvus frugilegus</i>	roek (f)	3	-	-
<i>Falco peregrinus</i>	slechtvalk (f)	3	x	gevoelig
<i>Accipiter nisus</i>	sperwer (f, vb)	3	-	-
<i>Circus pygargus</i>	grauwe kiekendief (f)	2	x	ernstig bedreigd
<i>Anser anser</i>	grauwe gans (f,vb)	2	-	-
<i>Columba oenas</i>	holenduif (f,vb)	2	-	-
<i>Gallinago gallinago</i>	watersnip (f)	2	-	bedreigd
<i>Alcedo atthis</i>	ijsvogel (f)	2	x	-
<i>Numenius arquata</i>	wulp (f)	2	-	-
<i>Delichon urbica</i>	huiszwaluw (f)	2	-	gevoelig

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Tabelnr. Flora- en faunawet*	Vogel-/ Habitat-richtlijn**	Rode lijst
<i>Saxicola torquata</i>	roodborsttapuit (f)	2	-	
<i>Larus marinus</i>	grote mantelmeeuw (f) (niet broedvogel)	2	-	gevoelig
<i>Anas penelope</i>	smient (f) (niet broedvogel)	2	-	-
-	div. algemene broedvogels	2	-	-
Amfibieën				
-	Algemene amfibieën	1	-	-

* tabel 1: algemene soorten, tabel 2: overige soorten en tabel 3: soorten bijlage 1 AMvB of Habitatrichtlijn.

** Habitatrichtlijn II: soorten van Europees belang, IV: verbod op verstoren of vernietigen van de soort en zijn leefgebied

*** Bij vogels wordt met een 'f' aangegeven dat het alleen om foerageergebied gaat, met een 'b' wordt aangegeven dat het om een broedgeval of nest gaat.

*** Bij vleermuizen wordt met een 'f' aangegeven dat het om foerageergebied gaat, met een 'vl' wordt een vliegroute aangegeven en met een 'vb' wordt een vaste rust- en verblijfplaats aangegeven.

5. EFFECTANALYSE

Het uitvoeren van de aanlegwerkzaamheden kan effecten hebben op de aanwezige beschermde soorten. Deze effecten, zowel op korte (tijdens de uitvoering in de periode na afronding van de werkzaamheden) als op de lange termijn (na de uitvoering) worden hieronder beschreven. Op dit moment is geen exacte planning van de voorgenomen werkzaamheden bekend, dit is dan ook niet meegenomen in de effectanalyse. Wanneer de uitvoeringsplanning bekend is, dient dit hoofdstuk zo mogelijk aangepast te worden.

5.1. Zoogdieren

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger hebben in potentie leefgebied in het projectgebied. Met name de oevers, graslanden, bermen en bosschage kunnen gebruikt worden door gewone dwergvleermuis en laatvlieger om te foerageren. Deze biotopen worden niet verwijderd bij de werkzaamheden en blijven bruikbaar ter oriëntatie en als foerageergebied tijdens de werkzaamheden. Zolang de werkzaamheden plaatsvinden tussen zonsopkomst en zonsondergang ondervinden vleermuizen tijdens hun actieve zomerperiode (maart t/m oktober) geen negatief effect. Potentiële verblijfplaatsen van beide soorten achter open stootvoegen, roosters en daklijsten worden niet verwijderd. Wel worden in en in de directe omgeving van de verblijfplaatsen werkzaamheden uitgevoerd die mogelijk tot tijdelijke verstoring kunnen leiden. Op regelmatige basis worden reguliere controle- en onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd in en in de directe omgeving van de potentiële verblijfplaatsen waardoor vleermuizen op regelmatige basis mogelijk geconfronteerd worden met beweging en geluid. Hierdoor is verdere verstoring door de geplande werkzaamheden niet te verwachten omdat de bewegingen en geluiden wezenlijk niet veranderen.

De kap van bomen aan de zuidzijde van het projectgebied heeft geen effect op vleermuizen. De bosschage is niet essentieel als foerageergebied. In het projectgebied en de directe omgeving blijft voldoende foerageergebied beschikbaar.

Doordat het projectgebied vrij smal is, blijft er voldoende leefgebied over in de directe omgeving voor algemene zoogdieren (vos en ree). Van een negatief effect is hierdoor geen sprake. Wel zullen deze zoogdieren tijdens werkzaamheden het projectgebied mijden.

Op de lange termijn worden geen negatieve effecten verwacht doordat de aard van het gebied niet verandert naar aanleiding van de werkzaamheden.

Conclusie: Zolang de werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang tijdens de actieve zomerperiode van vleermuizen plaatsvinden, ondervinden vleermuizen geen negatief effect. Algemene zoogdieren zullen het projectgebied mijden, maar doordat het projectgebied relatief smal is, zal er voldoende leefgebied aanwezig blijven waar algemene zoogdieren naar uit kunnen wijken. Hierdoor is een negatief effect niet aan de orde.

5.2. Vogels

In de directe omgeving komen waarschijnlijk een buizerd- en een sperwerverblijfplaats voor. Deze liggen met circa 200 m op enige afstand van de werkzaamheden. Beide verblijfplaatsen zijn onderhevig aan verstoring door verkeer voor de sperwer en activiteiten van de boerderij in geval van de buizerd. Door de gewenning aan de huidige verstoring is de verwachting dat aanvullende verstoring van de werkzaamheden geen verstoring heeft op beide soorten.

Voor verschillende jaarrond beschermde vogels kan het projectgebied onderdeel zijn van een foerageergebied. De werkzaamheden vinden plaats op een relatief smalle strook aan de rand van de agrarische graslandpercelen. Het overgrote gedeelte van het foerageergebied in de directe omgeving van het projectgebied blijft beschikbaar voor de vogels.

Indien de werkzaamheden plaatsvinden tijdens de broedperiode (medio februari t/m augustus) kunnen broedende vogels (waaronder struweel-, weide-, riet- en watervogels) een negatief effect ondervinden op korte termijn door verstoring van de werkzaamheden. Verstoring van broedende vogels en vernielen van nesten en eieren is wettelijk niet toegestaan. In hoofdstuk 6 zijn daarom voorzorgsmaatregelen opgenomen.

De aard van het projectgebied verandert na afronding van de werkzaamheden niet. Op de lange termijn is geen sprake van een negatief effect en blijven foerageergebied en broedbiotoop beschikbaar.

Conclusie: Voor jaarrond beschermde vogels hebben de werkzaamheden geen negatief effect. Indien de werkzaamheden plaatsvinden tijdens de broedperiode van vogels kan dit leiden tot een negatief effect op korte termijn. De aard van het projectgebied verandert na afronding van de werkzaamheden niet waardoor op de lange termijn geen negatief effect ontstaat.

Amfibieën

Indien de werkzaamheden tijdens de voorplantingsperiode (maart t/m augustus) van algemene amfibieën plaatsvinden kan doorkruisen van de watergangen een tijdelijke verstoring opleveren in potentiële voorplantingswateren. Echter de werkzaamheden vinden op een relatief smalle strook plaats waardoor naar verwachting voldoende voorplantingswateren in de omgeving aanwezig blijven en de lokale amfibieënpopulatie geen negatief effect ondervindt. Hierdoor is geen sprake van een negatief effect op de lange termijn, maar door verstoring in voorplantingswater is wel sprake van negatief effect op korte termijn.

Conclusie: Voor algemene amfibieën is geen negatief effect op de lange termijn aanwezig doordat voldoende voortplantingswater aanwezig is in de directe omgeving van het projectgebied. Door tijdelijke verstoring in potentieel voortplantingswater kan een negatief effect op korte termijn aan de orde zijn.

6. MAATREGELEN

Negatieve effecten op beschermde planten en dieren dienen zo veel mogelijk te worden voorkomen. Daarom zijn in dit hoofdstuk allereerst algemene voorzorgsmaatregelen opgenomen ter voorkoming van verstoring of schade aan beschermde natuurwaarden. Wanneer de voorzorgsmaatregelen niet afdoende zijn, kunnen mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen worden. Hiermee wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats gegarandeerd. De maatregelen dienen verder uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol, afgestemd op de daadwerkelijke, gedetailleerde planning en werkzaamheden.

Op dit moment is de uitvoeringsperiode nog niet bekend. Wanneer wel bekend is wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd, dient dit hoofdstuk zo mogelijk aangevuld en/of aangepast te worden.

6.1. Voorzorgsmaatregelen

Zorgplicht

Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Minst kwetsbare periode

Een groot deel van de verwachte schade aan broedvogels en vleermuizen is te voorkomen door buiten de voor hun kwetsbare periode te werken. Dat wil zeggen buiten de voortplantingsperiode en overwinterperiode. Voor deze perioden zijn wel richtdata te geven maar er moet nadrukkelijk vermeld worden dat deze perioden sterk afhankelijk zijn van het weer. Bij een lang aanhoudende zomer kan het broedseizoen langer doorlopen. Om toch een werkbare periode te geven, dient men bij de uitvoering rekening te houden met de periode september tot en met oktober, en als de weersomstandigheden dit toelaten november en december.

Gebruik bouwverlichting

Om de aanwezige foeragerende en passerende vleermuizen niet te verstoren en indirect schade toe te brengen aan kraamkolonies, wordt in de periode april tot en met november bij werkzaamheden geen gebruik gemaakt van breed uitstralende bouwverlichting in de periode tussen zonsondergang en -opkomst. Voor de zon-op-zon-onder-tijden kan de volgende internetpagina geraadpleegd worden: <http://www.zonsondergangtijden.nl/tabel-zonsondergang-2016.html>

6.2. Soortgerichte maatregelen

Vleermuizen

Onder de huidige omstandigheden zijn geen negatieve effecten te verwachten voor vleermuizen waardoor het nemen van voorzorgs- of mitigerende maatregelen niet aan de orde is. Echter, indien er ruimte is in de planning, geniet het de voorkeur om de werkzaamheden aan het gasontvangststation zelf in de actieve periode (maart t/m oktober) van vleermuizen uit te voeren. In deze periode kunnen vleermuizen er actief voor kiezen om tijdelijk de verblijfplaatsen (gasontvangststation) in het projectgebied te mijden.

Vogels

Kapwerkzaamheden dienen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Kapwerkzaamheden worden bij voorkeur in de periode oktober-februari uitgevoerd.

Indien de werkzaamheden tijdens de broedperiode (maart t/m augustus) van vogels moeten worden uitgevoerd, dient de vegetatie (in graslanden en kruisende watergangen) voor aanvang van de broedperiode kort gemaaid te worden (max. 10 cm hoogte). Gedurende de uitvoeringsperiode dient de vegetatie kort gehouden te worden.

Wanneer, ondanks bovenstaande voorzorgsmaatregel, toch broedende vogels worden aangetroffen in het werkgebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, is het niet toegestaan het nest en de broedende vogel te verstoren. Een ter zake kundige op het gebied van vogels dient vervolgens aan te geven op welke wijze werkzaamheden kunnen worden voortgezet.

Amfibieën

Indien de werkzaamheden tijdens de voorplantingsperiode (maart/augustus) van algemeen amfibieën moet plaatsvinden dient vóór maart de oever- en watervegetatie kort (max. 10cm hoogte) gemaaid te worden. Ook gedurende de uitvoeringsperiode dient dit voortgezet te worden.

Wanneer, ondanks bovenstaande voorzorgsmaatregel, toch eieren of larven van amfibieën worden aangetroffen in het werkgebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, is het niet toegestaan deze te verstoren of te verwijderen. Een ter zake kundige op het gebied van amfibieën dient vervolgens aan te geven op welke wijze werkzaamheden kunnen worden voortgezet.

7. CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGTRAJECT

7.1. Conclusie

N.V. Nederlandse Gasunie is voornemens aanlegwerkzaamheden van een leiding uit te voeren om het gasnetwerk aardbevingsbestendig te maken. Ten aanzien van de werkzaamheden is een quick scan in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd.

Vleermuizen

Potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen aanwezig zijn in het gebouw (gasverdeelstation). De uit te voeren werkzaamheden leiden niet tot een negatief effect op deze verblijfplaatsen. Onder de huidige omstandigheden worden de eventuele aanwezige vleermuizen regelmatig geconfronteerd met controle- en onderhoudswerkzaamheden in hun verblijfplaats. De geplande werkzaamheden leiden niet tot aanvullende negatieve effecten.

Indien er ruimte is in de planning, geniet het de voorkeur om de werkzaamheden aan het gasontvangststation in de actieve periode (maart t/m oktober) van vleermuizen uit te voeren. De vleermuizen kunnen er in deze periode actief voor kiezen om de verblijfplaatsen tijdelijk te mijden.

Vogels

Indien de werkzaamheden tijdens de broedperiode moet worden uitgevoerd dienen de maatregelen in paragraaf 6.2 nageleefd te worden om te voorkomen dat vogels gaan broeden binnen of in de directe omgeving van het projectgebied.

Amfibieën

Indien de werkzaamheden tijdens de voortplantingsperiode van algemene amfibieën moeten worden uitgevoerd, dienen de maatregelen in paragraaf 6.2 nageleefd te worden om te voorkomen dat amfibieën zich gaan voortplanten binnen of in de directe omgeving van het projectgebied.

Overige soorten

Door afwezigheid van bepaalde biotopen is het voorkomen van vaatplanten, vissen, reptielen en ongewervelden niet aan de orde.

Wanneer de uitvoeringsperiode bekend is, wordt geadviseerd dit rapport daarop aan te passen en compleet te maken.

8. BRONNEN

Geraadpleegde literatuur:

- Meijden van der, R., *Heukel's, Flora van Nederland*, Rijksherbarium / Hortus Botanicus Rijksuniversiteit Leiden, Leiden 2005.
- Weeda, E.J., e.a., *Nederlandse oecologische flora, wilde planten en hun relaties*, KNNV Uitgeverij, 2003.
- Weeda, E.J., e.a., *Atlas van Plantengemeenschappen in Nederland, Deel 2, graslanden, zomen en droge heiden*, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2000.
- Kreutz, C.A.J., Dekker, H., *De orchideeën van Nederland, ecologie-verspreiding-bedreiging-beheer*, B.j. Seckel & C.A.J. Kreutz, Raalte & Landgraaf 2000.
- Stumpel, T., Strijbosch, H., *Veldgids amfibieën en reptielen*, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2006.
- Bos, F. e.a., De Vlinderstichting 2006, *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming*, Nederlandse Fauna 7, Leiden 2006.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, *De Nederlandse Libellen (Odonata)*, Nederlandse Fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden 2002.
- Lange, R., e.a., *Zoogdieren van West-Europa*, Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming i.s.m. Natuurmonumenten, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 2003.
- Dietz, C., Helversen von, O., Nill, D., *Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*, Utrecht 2011
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON), *De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden 2009.
- Emmerik van, W.A.M., Nie de, H.W., *De zoetwatervissen van Nederland, Ecologisch bekeken*, Vereniging Sportvisserij Nederland, Bilthoven 2006.
- Boesveld A., Gmelig Meyling A.W., Van Lente I., *Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2011. Platte Schijfhoren, Anisus vorticulus*, Stichting Anemoon, 2011.
- Nationale Databank Flora en Fauna 2015.

Geraadpleegde internetpagina's:

- mijn.rvo.nl
- www.quickscanhulp.nl
- www.vleermuis.net
- www.ravon.nl
- www.vlindernet.nl
- www.libellennet.nl
- www.anemoon.org

1 Natuurwetgeving

In Nederland zijn ten aanzien van natuurwetgeving twee richtlijnen en twee wetten van toepassing:

- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn
- Natuurbeschermingswet
- Flora- en faunawet

De Natuurbeschermingswet en de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn beschermen gebieden die in het kader hiervan zijn aangewezen. De Flora- en faunawet is meer soortgericht en geldt daar waar beschermde soorten voorkomen.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die in 1979 is vastgesteld en is gericht op de bescherming van vogelsoorten binnen de Europese Unie (EU). De richtlijn verplicht de lidstaten tot de instandhouding van de in het wild levende vogelsoorten op hun grondgebied en heeft betrekking op de bescherming van vogels, hun eieren, nesten en leefgebieden.

De richtlijn draagt tevens zorg voor de extra bescherming van broed- en trekvogels die:

- met uitsterven worden bedreigd;
- gevoelig zijn voor veranderingen in de leefomgeving;
- als bijzonder zeldzaam beschouwd worden;
- bescherming nodig hebben vanwege de eisen die ze aan hun habitat stellen.

Voor de vogels die genoemd zijn op de lijst van kwalificerende soorten heeft de minister Speciale Beschermingszones (SBZ's) aangemeld en deze zijn als zodanig aangewezen door de EU. In deze gebieden en daar buiten mogen geen handelingen worden verricht die een negatief effect hebben op de voorkomende beschermde vogels (o.a. omtrent het doden, vangen of verstoren). Voor de aangewezen Vogelrichtlijngebieden geldt ook het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en het daarmee samenhangende toetsings- en afwegingskader, zoals in artikel 6 van de Habitatrichtlijn is opgenomen.

Habitatrichtlijn

De Europese Habitatrichtlijn is complementair aan de Vogelrichtlijn en richt zich op de bescherming van bijzondere planten- en diersoorten (uitgezonderd vogels) en hun leefgebieden.

De in de Habitatrichtlijn genoemde maatregelen zijn gericht op:

- het behoud van natuurlijke habitat en ecosystemen;
- de bescherming van leefgebieden van bepaalde dieren en planten.

Met de richtlijn wordt getracht een Europees ecologisch netwerk tot stand te brengen (Natura 2000), zodat migratie van planten- en diersoorten binnen de EU mogelijk wordt gemaakt.

Zowel voor soorten als natuurlijke habitat kunnen door de lidstaten SBZ's aangemeld worden (gebieden van communautair belang). Deze moeten door de Europese Commissie worden goedgekeurd. Activiteiten die de soorten en habitat binnen een SBZ aantasten zijn verboden. Tevens moeten de milieueffecten van deze activiteiten worden beoordeeld. Wanneer een activiteit van groot openbaar belang (activiteit i.v.m. menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of verbetering van het milieu) is, kan in sommige gevallen ontheffing worden verleend. Wel moeten dan respectievelijk mitigerende en/of compenserende maatregelen worden genomen.

In bijlage I van de Habitatrichtlijn wordt de beschermde habitat genoemd. In bijlage II zijn de planten- en diersoorten genoemd, waarvan de habitat beschermd moet worden om deze soorten in stand te houden. Een aantal van deze soorten heeft een prioritaire status, wat inhoudt dat niet alleen de soort, maar ook de leefomgeving hiervan als beschermd beschouwd moet worden.

In bijlage IV worden de soorten genoemd die strikte bescherming genieten. Het is verboden deze soorten te doden, te vangen, te verontrusten of hun habitat aan te tasten. Dit geldt niet alleen binnen de SBZ's, maar ook daar buiten. Veel soorten uit bijlage IV zijn ook genoemd in bijlage II.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet is een gebiedsbeschermingswet, waarin de aanwijzing van gebieden als 'Beschermd natuurmonument' is geregeld. In de beschermde gebieden zijn handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of planten en dieren verboden zonder vergunning.

In 1998 is de Natuurbeschermingswet herzien. Sindsdien is het voor de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I, voormalig LNV) mogelijk beschermde landschapsgezichten aan te wijzen, alsmede gebieden die wegens internationale verplichtingen beschermd moeten worden (SBZ's). Daarnaast heeft het Rijk een aantal beschermingstaken gedelegeerd aan de provincies (o.a. verlenen van vergunningen).

In 2005 is de Natuurbeschermingswet gewijzigd. Het doel van deze wijziging is de gebiedsbeschermingscomponent van de Vogel- en Habitatrichtlijn beter te verankeren in de Nederlandse natuurwetgeving.

De Natuurbeschermingswet bestaat uit drie onderdelen:

- aanwijzing van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (artikel 10a);
- beheer van deze gebieden (artikel 19a, 19b en 19c);
- toetsen van plannen, projecten en andere handelingen in of nabij deze gebieden (artikel 19d, 19e, 19f, 19g en 19h).

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gericht op de bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Sinds augustus 2009 is een aangepaste beoordeling van toepassing en sinds juli 2012 is een aanscherping van de aangepaste beoordeling van toepassing. De Flora- en faunawet is een raamwet, hetgeen inhoudt dat alleen de hoofdlijnen zijn opgenomen. De uitwerking van deze hoofdlijnen is geregeld in aparte besluiten en regelingen.

De Flora- en faunawet is ontstaan uit een aantal Nederlandse soortbeschermingswetten (Vogelwet 1936, Wet Bedreigde Uitheemse Dier- en Plantensoorten, Jachtwet, Nuttige dierenwet 1914 en hoofdstuk V van de Natuurbeschermingswet) en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Deze Europese soortbescherming heeft met de Flora- en faunawet een Nederlandse vertaling gekregen en vervangt deze. Ook de Nederlandse soortbeschermingswetten zijn vanaf de inwerkingtreding vervangen door de Flora- en faunawet.

Hoofdstuk II (artikel 3, eerste en tweede lid, en artikel 4, eerste, tweede en derde lid) van deze wet bevat bepalingen aangaande de aanwijzing van beschermde planten- en diersoorten. De aanwijzing op nationale gronden heeft plaatsgevonden bij Algemene Maatregel van Bestuur (Staatsblad 523 28 november 2000, Staatscourant 13 maart 2002). Internationaal gezien zijn bij ministeriële regeling de soorten overgenomen uit bijlage IV van de Habitatrictlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn.

Uitgangspunt in de Flora- en faunawet is het “nee-tenzij”-beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is bij uitzondering mogelijk. Het beschermen van soorten wordt door de wet op twee manieren mogelijk gemaakt:

1) Het verbieden van een aantal handelingen die schadelijk zijn voor beschermde planten of dieren. Op basis van artikel 8 is het verboden om beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen. De artikelen 9 tot en met 12 zijn gericht op het beschermen van diersoorten. Hierin staat beschreven dat het verboden is beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9), opzettelijk te verontrusten (art. 10), nesten, hollen, andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11) en eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art 12).

2) Het aanwijzen van kleine terreinen of objecten als beschermde leefomgeving. Hoofdstuk IV bepaalt dat Gedeputeerde Staten de mogelijkheid hebben om plaatsen die van grote betekenis zijn voor een beschermde planten- of diersoort aan te wijzen als beschermde leefomgeving.

Op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet kan ontheffing worden verleend voor handelingen die in strijd zijn met de verboden uit de wet. Per 23 februari 2005 is het een en ander veranderd ten aanzien van de ontheffingen voor de Flora- en faunawet. Aanleiding hiervoor is het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met de wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere aanwijzingen (AMvB artikel 75).

Met de komst van AMvB artikel 75 is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Dat scheelt het doorlopen van de tijdrovende ontheffingsprocedure. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Kort gezegd komt de regeling hierop neer:

Als uw werkzaamheden vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling, geldt in veel gevallen een vrijstelling. Er zijn twee soorten vrijstellingen:

- 1) een algemene vrijstelling (voor algemene soorten, deze zijn opgenomen in tabel 1);
- 2) een vrijstelling op voorwaarde dat u handelt conform een goedgekeurde gedragscode (voor zeldzamer soorten, opgenomen in tabel 2, en alle vogels).

Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling. Als uw werkzaamheden niet vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling en er is een reële kans van schade aan beschermde dieren of planten, dan moet vooraf een ontheffing worden aangevraagd.

Voor zeldzame soorten (deze zijn opgenomen in tabel 3) is ten aanzien van de genoemde werkzaamheden geen vrijstelling van toepassing en moet ook ontheffing worden aangevraagd. Wanneer een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet wordt aangevraagd dient voor tabel 3-soorten het wettelijk belang van de ingreep aangegeven te worden. Bij een ruimtelijke ingreep gaat het doorgaans om de volgende belangen:

- Bescherming van flora en fauna (belang b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d)
- Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (belang e)
- Uitvoeren van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (belang j).

Voor tabel 3-soorten die ook in Bijlage IV van de Habitatrictlijn zijn opgenomen (waaronder alle vleermuizen) kan alleen een ontheffing worden afgegeven voor belang b, d en e. Daarnaast kan voor belang j voor deze soorten een ontheffing worden afgegeven indien het slechts om 'verstoren' gaat van de soort en zijn vaste rust- en verblijfplaats.

Rode lijsten

Op Rode lijsten staan soorten die worden bedreigd in hun voortbestaan. In Nederland is inmiddels voor negen soortgroepen een Rode lijst gepubliceerd in de Staatscourant:

- vogels
- dagvlinders
- zoogdieren
- reptielen en amfibieën
- paddenstoelen
- libellen
- krekels en sprinkhanen
- korstmossen
- zoetwatervissen.

De Rode lijsten komen voort uit het Verdrag van Bern. Dit verdrag vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en kwetsbaar zijn. Rodelijstsoorten genieten geen wettelijke bescherming. Wel is in de Flora- en faunawet (artikel 7) wettelijk vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en onderzoek naar deze soorten bevordert. Provinciale en gemeentelijke overheden en terreinbeherende instanties worden geacht rekening te houden met de Rode lijsten bij het uitvoeren van beheer en het formuleren van beleid.

2 Foto's projectgebied

Gasontvangstation met potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen

Potentieel sperwerhorst

Overzicht van het projectgebied met intensief beheerd grasland op de voorgrond

Algemene vissoorten blankvoorn, zeelt en tiendoornige stekelbaars

3 Resultaten Quickscanhulp.nl

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Gele helmbloem	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Tongvaren	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Havik	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Roek	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km